

Sonkajärven hyvinvointilukio

Kehittämissuunnitelma

1. Vision ja toiminta-ajatuksen perusta

Sonkajärven lukion kehittämisen keskiössä on **Hyvinvointilukio-ajatus**. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, jossa panostetaan opiskelijan kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin, tarjotaan laajaa hyvinvoinnin ja oppimisen tukea ja varmistetaan rauhallinen, mutta tavoitteellinen opiskelutahti. Vahvuuksia:

- **Henkilökohtainen kohtaaminen:** Kaikki opettajat sitoutuvat hyvinvointiteemaan ja osallistuvat sen edistämiseen omalla panoksellaan. Jokainen opettaja kohtaa kaikki opiskelijat yksilöllisesti.
- **Olemassa olevien vahvuuksien hyödyntäminen:** Kehittämisessä tukeudutaan lukion nykyisiin vahvuuksiin, joita hyödynnetään osana laajempaa hyvinvointiprofiilia ja markkinointia.
- **Nelijaksojärjestelmä:** Lukion nelijaksojärjestelmä tuo rauhaa opiskelun tahtiin ja vähentää suorituskeskeisyyttä.

2. Opiskelijan hyvinvoinnin tukijärjestelmät

Opiskelijoiden hyvinvointia tuetaan monitasoisesti arjen rakenteissa, ohjauksessa ja opiskelijahuollon palveluissa.

2.1. Hyvinvointihuoltamo ja kartoitukset

- **Viikoittainen hyvinvointihuoltamo:** Järjestetään kerran viikossa noin 15 minuutin mittainen hetki kaikille opiskelijoille. Ohjaajina toimivat joko vaihtuvat opettajat tai tehtävään erityisesti suuntautuneet ammattilaiset (esim. psykologian opettaja, opinto-ohjaaja tai liikunnanopettaja). Sisältö koostuu rentoutusharjoituksista, tietoisuustaidosta, joogasta, venyttelystä tai vaikkapa rentouttavasta musiikista ja värityskuvista.
- **Hyvinvointikartoitukset ja -kyselyt:** Jokaiselle ensimmäisen vuoden opiskelijalle tehdään hyvinvointikartoitus heti opintojen alussa, esimerkiksi

osana TE1-opintojaksoa. Tehdään opiskelijoille säännöllisiä hyvinvointikyselyjä, joiden tuloksiin reagoidaan nopeasti.

- **Hyvinvointipäivät:** Lukuvuoden aikana järjestetään vähintään kaksi koko lukion yhteistä hyvinvointipäivää.
- **Liikunnallisuuden lisääminen:** Järjestetään turnauksia, välituntiaktiiviteetteja, taukoliikuntaa. Tutorit voivat järjestää osan toiminnasta.

2.2. Opiskeluhoolto ja erityisopetus

- **Erityisopetuksen resurssit:** Panostetaan vahvaan erityisopetuksen resurssiin. Kaikki uudet opiskelijat testataan syyslukukauden alussa LUKI- ja matematiikkatesteillä.
- **Ohjauskeskustelut:** Opinto-ohjaaja käy jokaisen opiskelijan kanssa henkilökohtaisen keskustelun vähintään kahdesti lukuvuodessa ja tarvittaessa useammin.
- **Matalan kynnyksen apu:** Stressin hallitsemiseksi luodaan selkeät toimintatavat: opiskelijalla on oltava tietoa, kehen ottaa yhteyttä ja miten toimia stressaavassa tilanteessa.
- **Walk in –kuraattori:** Tietty aika viikossa, jolloin kuraattori ottaa opiskelijoita vastaan ilman ajanvarausta.
- **Hyvispysäkit:** Matalan kynnyksen kahvila koulun tiloissa, jutustelua esim. Terveystieteiden, psykologin, kuraattorin tai etsivän nuorisotyöntekijän kanssa

3. Pedagogiset ratkaisut ja uudet opintojaksot

Kehittämissuunnitelma tuo lukioon useita uusia, hyvinvointia ja elämänhallintaa tukevia paikallisia opintojaksoja.

3.1. Uudet hyvinvointiteemaiset opintojaksot

Opintojakso	Kohderyhmä	Keskeinen sisältö
Stressinhallinta	1. ja 2. vsk	Keinot selviytyä opinnoista ja ylioppilaskirjoituksista (jooga, mindfulness, metsäkävelyt).
Hyvinvointiliikunta	2. vsk	Arjen kunnosta ja itsestä huolehtiminen osana liikunnan opintoja.

Opintojakso	Kohderyhmä	Keskeinen sisältö
Minun unelmani	3. vsk	Tulevaisuuden suunnittelu (unelmakartat), arjen taidot (ruoanlaitto, siivous) ja taloudenhallinta.
Tullaan tutuiksi	1. vsk	Koko vuoden kestävä 1–2 opintopisteen laajuinen ryhmäytymisjakso.

3.2. Hyvinvoinnin integroiminen muihin aineisiin

Hyvinvointiteema sisällytetään eri oppiaineisiin opetussuunnitelman rajoissa, esimerkiksi:

Äidinkieli	Hyvinvointiasioita on jo nyt sisäänkirjoitettu oppiaineeseen monellakin tavalla. Pari esimerkkiä: ÄI1-opintojaksolla kirjoitetaan kirjoitustaidon essee hyvinvointiteemalla. Luovan kirjoittamisen opintojaksolla opiskelija pystyy kirjoittamaan monenlaisia vapaita kaunokirjallisia tekstejä, joissa voi korostaa hyvinvointiteemaa. Sanataiteen opetusta tulevaisuudessa, sillä lukiodiplomi aiheesta on tulossa. Sanataiteeseen hyvinvointiteemaa on helppo lisätä.
Matematiikka	Yksilöllinen ohjaaminen, opiskelija saa niin paljon apua kuin haluaa, pienet opetusryhmät, rento tekemisen ilmapiiri, koesuoritusten vaihtoehtona tehtäväpaketit, joissa saa tukea ja apua.
Englanti	Rento ja stressitön, opiskelua tukeva ilmapiiri; paljon vertaistukea kun opiskelijat tekevät harjoituksia yhdessä toisiaan auttaen; opettaja auttaa aina kun apua pyydetään
Ruotsi	Rento opiskeluilmapiiri, joustavuus, apua saatavilla koko ajan, sanaston jaottelu, mahdollisesti kokeen jakaminen pienemmiksi osaluokiksi + enemmän yo-kirjoituksia tukevaksi. Hyvinvointiteema on esillä useammassa opintojaksossa.
Saksa	Pieni opetusryhmä, vahva henkilökohtainen tuki. Rentoa opiskelua ilman kiireen tuntua.
Biologia	Eräkurssi osana lukion 1. vsk. ryhmäytymistä. Usein pienet opetusryhmät. Joustavuus opintojaksojen suorittamiseen esim. tehtäväpaketit.
Maantieto	Usein pienet opetusryhmät. Joustavuus opintojaksojen suorittamiseen esim. tehtäväpaketit.

Fysiikka	Usein pienet opetusryhmät, yksilöllinen ohjaaminen, opiskelija saa niin paljon apua kuin haluaa, yhteistyö UEF tekniikan väylän kanssa, elektroniikkakokeet, haetaan vuosittain CERN-vierailulle Sveitsiin
Kemia	Yksilöllinen ohjaaminen, opiskelija saa niin paljon apua kuin haluaa, pienet opetusryhmät, rento tekemisen ilmapiiri, koesuoritusten vaihtoehtona tehtäväpaketit, joissa saa tukea ja apua.
Uskonto	Kunnioittava ja keskustelevalta ilmapiiri, jossa mahdollisuus pohdiskella myös omaan maailmankatsomukseen liittyviä teemoja turvallisesti.
Psykologia	Hyvinvointi- ja mielenterveysteemojen sitominen opiskelijoiden arkeen ja elämään. Tukiopetusta matalalla kynnyksellä.
Historia	Historiassa nostetaan enemmän esiin paikallista historiaa sekä mikrohistoriaa. Tehdään harjoituksia, joiden avulla opiskelija pystyy tutustumaan oman perheen/suvun historiaan => juuret! Opintoretkillä historiaan liittyviä teemoja, HI5-opintomatka Turkuun (ja Tukholmaan).
Yhteiskuntaoppi	YH1: korostetaan opiskelijan omia vaikutusmahdollisuuksia niin sonkajärveläisenä kuin suomalaisena. Hyvinvointivaltion tuki. YH2: Yleisen talousopin rinnalla opetetaan selkeämmin opiskelijan henkilökohtaiseen talouteen liittyviä asioita. YH3: korostetaan opiskelijan osallisuutta Euroopan Unionissa.
Filosofia	Filosofia oppiaineena haastaa opiskelijaa jatkuvasti pohtimaan minuuteen liittyviä syviä teemoja. Hyvinvointi-aspektia oppiaineessa voisi lisätä yhdistämällä oppiaineeseen enemmän luovia itseilmaisun elementtejä.
Liikunta	Hyvinvointia tukevaa liikuntaa, johon kaikki voivat matalalla kynnyksellä osallistua. Luontoliikuntaa kesällä ja talvella. Ilmainen kuntosali opiskelijoille. Liikunnallisia opintoretkeä. Jokaiselle opiskelijalle ilmainen liikuntaharrastus. Vapaa-ajan liikuntatoimintaa lukiolaisille.
Terveystieto	Läpileikkaa kaikki hyvinvoinnin osa-alueet.
Opo	Opinto-ohjaukseen on jo nyt sisäänkirjoitettu hyvinvoinnin teema. Opiskelija tutkailee sitä, kuka on ja millaisia vahvuuksia hänellä jne. Lisätä voi unelmakarttojen tekemistä, stressinhallinnan keinojen

	mieltimistä, itsetuntemusharjoituksia jne. Esimerkiksi koulun jälkeen voisi pitää vapaaehtoisia pienryhmäkokoontumisia eri teemojen äärellä.
Kuvataide	Hyvinvoinnin tukeminen ja esim. omien tunnetilojen tutkiskelua ja ilmaisemista kuvataiteen keinoin.
Musiikki	Musiikin käyttö tunteiden välittäjänä ja ilmaisun välineenä. Musiikki tukee opiskelijan hyvinvointia, mahdollisuus harrastaa antaa mieluista tekemistä vapaa-ajalle. Mahdollisuus opiskella musiikkia musiikkiopistossa tai kansalaisopistossa. Soittimien lainaaminen ja itsenäinen/ryhmässä soittaminen koulun tiloissa.

4. Yhteisöllisyys ja ryhmäytyminen

Yhteisöllisyyttä vahvistetaan säännöllisillä aktiviteeteilla ja tiiviillä ryhmäytymispolulla.

- **Nivelvaiheen ryhmäytyminen:** Alkaa jo 9. luokan keväällä toukokuussa (esim. retki Jyrkälle). Uusille lukiolaisille järjestetään ryhmäytymisiltat helmimaaliskuussa yhteisvalinnan jälkeen.
- **Ensimmäisen vuoden ryhmäytyminen:** Sisältää eräretken elokuussa, säännöllisiä iltakouluja ja yökoulun.
- **Alumnitoiminta:** Hyödynnetään entisiä opiskelijoita vierailevina puhujina ja hyvinvointihetkien vetäjinä, mikä vahvistaa opiskelijoiden uskoa tulevaisuuteen.
- **Yhteiset aktiviteetit:** Säännölliset kävelylenkit, makkaranpaistoretket, lautapeli-illat ja musiikin kuuntelu opiskelijoiden ja opettajien kesken.
- **Oppilaskuntatoiminta:** Aktiivinen oppilaskunta järjestää omaa toimintaa, kuten LAN-tapahtumia.

5. Kansainvälisyys, yrittäjyys ja työelämä

Sonkajärven lukio toimii aktiivisesti niin kansainvälisesti kuin paikallisessa elinkeinoelämässä.

- **Kansainväliset ohjelmat:** Osallistuminen Erasmus+- ja NordPlus-ohjelmiin. Tavoitteena on vähintään yksi jatkuva kansainvälinen projekti.
- **Opintomatkat:** Joka toinen vuosi tehtävä kulttuurimatka Eurooppaan sekä ainekohtaiset matkat (esim. CERN Sveitsissä tai HI5-kurssin Turun/Tukholman matka).
- **Yrittäjyyskasvatus:** Mahdollisuus NYT-opintoihin (Nuorten yrittäjyys ja talous). Tulevaisuusviikko (lukio-TET) 2. vuosikurssilla ja säännölliset yritysvierailut.

- **Kolmas sektori:** SPR:n kurssit osaksi opintotarjontaa.

6. Vetovoimatekijät ja opiskelijaedut

Sonkajärven lukio tarjoaa taloudellisia etuja opiskelijoilleen vetovoiman lisäämiseksi:

- **Liikuntaedut:** Ilmaiset kuntosaliavaimet ja liikuntatilojen käyttö lukiolaisille.
- **Kulttuuri ja harrastukset:** Mahdollisuus osallistua maksutta kansalaisopiston opintoryhmiin ja lukea soveltuvat kansalaisopiston kurssit osaksi lukio-opintoja. Tuetaan opiskelijoiden taideharrastuksia, kuten musiikkia, kuvataidetta ja sanataidetta.
- **Eläinavusteisuus:** Hyödynnetään Kennelliiton kaverikoiria mielen hyvinvointiin ja sosiaalisen vuorovaikutuksen lisäämiseen.

7. Oppimisympäristö ja markkinointi

- **Viihtyvyyden kehittäminen:** Lukion oleskelutiloja kehitetään kodinomaisiksi yhdessä opiskelijoiden kanssa lisäämällä huonekasveja, mattoja ja tauluja.
- **Brändi ja markkinointi:**
  - Slogankilpailu opiskelijoille (sisällettävä sanan SoLu).
  - Uuden logon suunnittelu ja näyttävä lanseeraus avausjuhlineen ja lehdistötiedotteineen.
  - Aktiivinen somemarkkinointi, johon otetaan avuksi ulkopuolista asiantuntemusta.
  - Markkinointitiimin perustaminen opettajista ja opiskelijoista.

8. Sidosryhmäyhteistyö ja rahoitus

Toiminnan jatkuvuus varmistetaan tiiviillä yhteistyöllä eri tahojen kanssa:

- **Rahoitus:** Hankerahoitusten aktiivinen haku ja kunnan sitoutuminen hyvinvointilukion tukemiseen.
- **Yhteistyökumppanit:** Nuorisotoimi, kansalaisopisto, kirjasto, Itä-Suomen yliopisto (UEF), Sonkajärven Yrittäjät, MTK, seurakunnat, järjestöt ja seurakunnat.